

Samhällsplanerarprogram med geografi på Högskolan i Gävle

Syftet i den här artikeln är att kort presentera det nya Samhällsplanerarprogrammet vid Högskolan i Gävle. Programmets mål är att skapa tvärvetenskapliga samhällsplanerare med en stor portion geografi och goda praktiska kunskaper i bagaget. Det gör att programmet är öppet för elever med natur- eller samhällsvetenskaplig bakgrund från gymnasieskolan, samt som fristående kurser för den yrkeskompetenta. Studierna leder fram till filosofie kandidatexamen i samhällsplanering eller geografi.

Programmet har sitt ursprung i det nuvarande Geomatikprogrammet som från och med hösten 2011 övergår till tre olika program: Samhällsplanerarprogrammet, Lantmätprogrammet och IT/GIS-programmet. Lantmätprogrammet har redan getts, med stort söktryck, under två år medan Samhällsplanerarprogrammet och IT/GIS-programmet kommer att få sina första säsonger till hösten 2011.

Grundskole- och gymnasielärare i geografi kan läsa geografikurserna inom programmet som fristående kurser. Kurserna tillgodoser många av de intentioner för geografiämnet som uttrycks i de nya kursplanerna i geografi för grund- och gymnasieskolan, som beskrivs i Geografiska Notiser nr 3, 2010. Kurserna är oftast förlagda till en dag i veckan vilket gör det lättare för pendlare eller yrkesarbetande att genomföra studierna.

Högskolan i Gävle har ca 13 000 studerande. Byggd miljö är ett av högskolans profilområden där Samhällsplanerarprogrammet ingår inom ämnesområdet *Samhällsbyggnad*. Inom Samhällsbyggnad finns flera vetenskapliga kompetenser och yrkeskategorier representerande bland lärarna. Samhällsbyggnad ligger under Avdelningen för industriell utveckling, IT och samhällsbyggnad på Akademin för teknik och miljö. Mer information om högskolan finns på www.hig.se.

Om programmet

Samhällsplanerarprogrammet har tre basingredienser: samhälls- och naturgeografi, fysisk planering och GIS (figur 1). Tillsammans utgör samhälls- och naturgeografin den analytiska utgångspunkten för att utföra fysisk och socialt hållbar planering i dagens kommuner. Den fysiska planeringen är starkt förknippad med planeringsprocessens juridik och praxis, samt samhällsplanerarens roll som en viktig del av den politiska processen. Andra viktiga redskap är GIS, CAD och visualiseringsverktyg i 2-D och 3-D. Analys- och visualiseringsverktygen ger den geografiska miljön och den fysiska planeringen det visuella uttrycket så intentionerna för samhällsbyggnandet framstår tydligt för medborgarna. Första årets kurser introducerar först och

	Period 1	Period 2	Period 3	Period 4
År 1	Samhällsplanering – Introduktion	Gestaltning och CAD	Samhällsgeografi	Översiktsplanering
	Introduktion till högre studier	Kartografi	Geografisk informationsteknik	Geovetenskap
År 2	Sustainable spatial planning	Fysisk detalj- planering	Miljökonsekvens- beskrivning	Gestaltning
	Geographical information technology in land management	Geovisualisering i byggd miljö	Grundläggande fastighets- bildningsteknik	Environmental geography
År 3	Urban social geography	Urban studies	Scientific theory and writing	Examensarbete i samhällsplanering
	Naturgeografi	Remote sensing and geographical information system analysis in land management	Demokrati och etik i samhällsplanerings- processen	alternativt
	Valfri kurs	alternativt Regional utveckling	alternativt Natural hazards and risk assessment	Geografi

Figur 1. Kursupplägg i Samhällsplanerarprogrammet vid Högskolan i Gävle.

främst samhälls- och naturgeografi, GIS och fysisk planering. Andra året fördjupas kunskaperna samt att kurser ges i kompletterande ämnen. Tredje året läggs stor vikt på fördjupande kurser för att ge studenterna de teoretiska kunskaper som behövs inför examensarbetet och det stundande yrkeslivet. Under tredje året kan studenterna välja att specialisera sig mot antingen samhällsplanering eller geografi, men de gemensamma två första åren gör att de är väl bevandrade i båda ämnena. Under sista året finns alternativkurser, som väljs beroende på examensarbetets inriktning.

Generellt är programmet upplagt för att ge studenterna såväl teoretiska kunskaper som praktiska färdigheter, tex analys av och utförande av fysiska planer. Några kur-

ser ges på engelska eftersom programmet har utbyte med universitet i Europa och särskilt med Thompson Rivers University i Kamloops, British Columbia, Kanada.

Geografiutgången är till viss del inriktad mot det vi har valt att kalla för »katastrofgeografi». Skred och översvämningar har blivit två välkända fenomen i vardagen – inte bara i tredje världens länder – utan rakt utanför vår egen dörr. Dagens samhällsplanerare måste ha kunskaper om potentiella riskområden som inte bör bebyggas och hur områden, som redan är bebyggda, bör hanteras och eventuellt åtgärdas för att minimera risker. Detta kräver en bra förståelse för de geomorfologiska processerna och de juridiska lagarna, tex strandskyddet.

Satsningen på GIS för både samhällsplanerare och geografer är gjord för att tillhandahålla kraftfulla verktyg för analyser av komplexa frågeställningar. En annan fördel med samhällsplanerarprogrammet är att tack vare GIS finns ett samarbete och kontakt med Gävleregionens GIS-kluster med många aktörer inom näringslivet och forskningen, bland annat GIS-klustret Future Position X och deras DAGIS-projektet (demonstration och användning av geografisk information i samhället) som stöds av de regionala utvecklingsfonderna under 2010 och 2011.

Samhällsplaneringsinriktningen strävar mot djupare kunskaper och färdigheter inom samhällsplaneringsprocessen och samhällsplanerarens roll i det demokratiska spelet. Under de senaste årtiondena har behovet för de enskilda intressena fått allt större fokus i förhållande till de allmänna intressena. Detta gör att samhällsplanerarens etiska förhållningssätt och kunskaper om den representativa demokratin är viktiga för att kunna värna om såväl den enskildes intressen som de allmännas även i framtiden. Framtidens samhällsplanerare behöver både *hårda* och *mjuka* kunskaper.

*Janne Margrethe Karlsson är universitetsadjunkt i samhällsgeografi och samhällsplanering samt utbildningsledare på Geomatikprogrammet och Samhällsplanerarprogrammet, Högskolan i Gävle.
Mejl: jmk@hig.se*